

ОСОБЛИВОСТІ КОНЦЕПЦІЇ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ

Стрижак О.О.

Харківський національний економічний університет, м. Харків

На відміну від теорії людського капіталу, яка доводить економічну доцільність удосконалення людини саме як чинника виробництва, концепція людського розвитку виходить з первинної самоцінності розвитку людини. Гуманітарна, філософська концепція людського розвитку ґрунтується на соціально-економічних показниках, а запропонований Програмою розвитку ООН індекс людського розвитку визнаний у світі як інтегральний показник стану соціально-економічного розвитку країни, що відображає досконалість соціально-трудоких відносин. Людський розвиток визначається як процес зростання людських можливостей, що забезпечується політичною свободою, правами людини, суспільною повагою до особистості, а також надання людям можливості повністю розвивати свій потенціал, жити продуктивно і творчо в гармонії з їхніми потребами та інтересами.

Мета людського розвитку полягає в забезпеченні належної якості життя для всіх людей, він повинен охоплювати не лише викорінення бідності та всіх форм економічної та соціальної ізоляції, а й передбачати розвиток демократії із широкою участю громадян, а також підтримувати соціальну й політичну стабільність.

Напрямки людського розвитку включають: 1) підвищення ролі кожної окремої людини в суспільстві, розширення її можливостей самостійно визначати свою долю, тобто приймати рішення і відповідати за них; 2) забезпечення соціальної справедливості кожної людини у розподілі доходів та оплаті праці залежно від її якості та інтенсивності, у доступі до освіти, охорони здоров'я, розподілу соціальних благ; 3) досягнення ефективної зайнятості, яка б забезпечувала працюючим не тільки відповідний статус, але й добробут; 4) досягнення екологічної безпеки навколишнього середовища.

Таким чином, людський розвиток має включати не лише економічний розвиток, а й гарантувати основні можливості для здорового життя, отримання освіти, забезпечення пристойного рівня життя, користування громадянськими свободами. Особливого значення набуває реалізація прав людини, важливим є збереження здорового навколишнього середовища. Розширюючи діапазон вибору і сферу реалізації цих прав, людський розвиток також повинен передбачати більшу відповідальність при користуванні цими правами, прозору систему підзвітності на всіх рівнях.